

Aistringa giesmē meilei ir savo zemei.

Sarah Winman

Atsidavimas

romanas

Hannah Kent

Naujas bestselerio „Paskutinēs apeigos“ autorēs romanas

baltos lankos

Hannah Kent

Atsidavimas

romanas

Iš anglų kalbos vertė Gabrielė Gailiūtė-Bernotienė

baltos lankos

– Aš neturiu draugų.

Stojo tylą. Mama nudelbė akis. Pajutau, kaip kaklu kyla siaubinga kaitra.

Ana Marija šiltai, smalsiai nužvelgė mane.

– Ką gi. Tėja irgi neturi, – galiausiai pasakė, vėl pakeldama pyragą prie burnos.

Mama nusišypsojo.

– Na, tai suprantama. Jūs ką tik čia atvykote iš?..

Ana Marija nusipurtė trupinius nuo prijuostės ant grindų.

– Iš Odros Krosno. – Mirktelėjo man. Pirmą kartą išgirdau jos slavišką tartį. – Kroseno.

– Iš ten jūs ir kilę?

– Aš užaugau Šleifėje. Ir ne. Tėja, ji... – Vendė atsigręžė į mane ir atsilošė kėdėje, susidėjo rankas ant pilvo. – Na, ji šoka pagal savo melodiją. Visai kaip tu, Hane, man rodos.

Mama pasimuistė kėdėje.

– Mes čia neužiimam šokiais.

Ana Marija pakėlė puoduką.

– Žinoma.

Namo su mamaėjome tylėdamos. Man tankiai daužėsi širdis.

– Manai, ta moteris *tikrai* kitokia?

Žodžius išpyškinau keistai uždususi. Norėjau pasakyti, kad pasijutau Anos Marijos pastebėta taip, lyg būčiau to verta. Atrodė, kad ji manimi domisi.

Motina mostelėjo ranka.

– Ji labai maloni.

– Ne vien, – paprieštaravau. – Ji atrodo...

– Bet kuriai moteriai pakanka būti maloniai, – pertraukė mama – tuo pokalbis ir baigėsi.

Prisimenu, po to susitikimo nešiojau si Anos Marijos žodžius ant liežuvio tarsi sakramentą.

Tėja šoka pagal savo melodiją.

Tie žodžiai, užuomina apie kūno geismus, kėlė man virpulį. Niekad nebuvo šokusi, niekad nebuvo mačiusi ko nors šokant, išties jokia įprasta prasme nė nežinojau, kaip tai galėtų atrodyti. Bet potraukį supratau. Vaikystėje girdėjau, kaip gyvastimi dūzgia laukai, ir mano kūnas troško judėti sėklų pulso ritmu. Paaugus kai kurios giesmės užliedavo mane ilgesiu giedoti daugiau negu vien balsu – apglėbti harmoniją visu kūnu. Bet anuomet taip pat tikėjau tėvais, įspėjančiais, esą tai – kūniškosios pagundos, kaip visos tokios pagundos, galinčios vesti tolyn nuo Dievo. Taip jie pasakė man vieną dieną po pamaldų, kai Emilė ir Danielis Pfaiferiai atsiprašė kongregacijos už nepadorų elgesį. Kažkas pamatė juos šokant pusbrolio vestuvėse ir pranešė pastoriumi.

Dabar, iš šitokio aukščio regint slėnio javus ir ankstyvuosius vynuogienojus, gurgždančius žaluma, kamino dūmus, vijomis kylančius į šią nuostabią dieną, sunku patikėti, kad buvo toks metas, kai žemė nebuvo suarta. Kai naktis puošė laužų šviesos ir žingsniuojant skardžiai trinksėdavo pagaliai. Kažin kokią giesmę tada giedojo ši vieta, kai dar nebuvo išguiti žmonės, jos klausantys.

Peramankai buvo pirmieji žmonės, kuriuos išvydau šokant. Seniai seniai, po pirmosios mano žiemos čia, jiems nusileidus į slėnį iš savo gyvenviečių aukštumose, matininko ganykloms paskirtos žemės pakraštyje iškilo didelis laužas, o per slėnį nu-

aidėjo giesmės. Tokios muzikos niekad anksčiau nebuvo girdėjusi. Ji rangėsi po oda, kol pasijutau sudygsniuota to garso, o tada įtraukė mane į savas ištakas. Niekas nematė, kaip dingau, – gūdžią naktį kaimiečiai nepakilo iš lovų. Prisiartinusi prie laužo pamačiau, kad jo šviesoje šoka vyrai, jų judesių grožis ir nekantra buvo lygiai tokia, kokį ir įsivaizdavau esant šokį, jų kūnus formuojanti ir laikanti muzika buvo panašesnė į garsą, mano girdimą sklindant iš žemės, negu bet kokia mano gimtinės giesmė.

Dabar šiame slėnyje tokių dalykų nebėra. Jo dainą užgožė nedermė.

Kad būčiau daugiau šokusi. Kad būčiau šokusi su ja.

Štai koks gailestis mane šiandien kamuoja.

*

Namuose pasidariau išsiblaškiusi. Liūčių savaitė kėlė nerimą ir nerangumą. Dužo kiaušiniai, pienas liejosi ant grindų, o ne puodan, likdavo atviri vartai, į namus prisinešdavo purvo. Mama baisėjosi mano klaidomis, o kaskart po barnio mėginimai susitaikyti kažkodėl virsdavo dar didesniu priešišku, pavyzdžiui, vieną vakarą po visos dienos kivirčų jai pasisiūlius sušukuoti man plaukus. Žinojo, kad nekenčiu šito darbo.

– Norėčiau tokių plaukų kaip tavo, – pasakiau jai, prisi-traukusiai taburetę man už nugaros ir paėmusiai šukas man iš pirštų.

– Dėkok Dievui už tokius plaukus, kokius davė tau.

– Norėčiau visai nusikirpti.

Mama nieko neatsakė, bet staiga pajutau, kaip šiurkščiai peštelėjo šukomis.

– Skauda.
– Prašom, šukuokis pati.
Raukiausi, dantukai draskė galvos odą.
– Norėčiau turėti Matijo plaukus ir kad jis turėtų maniškius. Man taip įgriso būti negražiai.

Netarusi nė žodžio, mama išėjo laukan. Po kelių minučių grįžo su geležinėmis tėvo avikirpėmis ir, man nespėjus susigaudyti, ką ji daro, paėmė mano plaukų sruogą, nukirpo prie pat kaukolės.

Pakraupusi atsigrėžiau.

– Išvaduosiu nuo to, ko taip baisiai nekenti, – pareiškė ji. – Sėsk. Nukirpsiu ir likusius.

Pašokau, nubėgau į savo kambarį, ranka suėmusi galvą, ir visą valandą raudojau.

Kai mama pagaliau atėjo, atsisėdo ant mano lovos ir pasakė, kad kitą rytą turėsiu eiti miškan grybauti, taip niršau, kad nesupratau, jog tikriausiai tai buvo atsiprašymas: ji suteikė man progą kone visą rytą vienai klajoti po gamtą. O aš tik maniau, kad ji nori išvaryti mane iš namų.

Išėjau vos praaušus. Visą mišką gaubė tirštas rūkas, žiovaujįs baltai, nenorįs kilti, ir visa buvo ramu, prislopinta. Nuo šakų kapsėjo vanduo, kai atsiklaupusi su peiliuku rankoje ieškojau spyglių kilimą keliančių iškalbingųjų kupstelių, sudrėko sijos. Kvėpavau visais plaučiais, įsivaizduodama, kad iškvepiu dulkes. Miškas teikė pasakišką palengvėjimą.

Staiga išgirdau lūžtant pagaliukus, treškant šakeles, ir iš rūko kažkas išniro.

Ji buvo šmėkla, einanti tarp ūkanotų medžių kolonų, artėjant jos pavidalas vis ryškėjo. Vieną trumpą akimirką atrodė,

kad mes po vandeniui. Mačiau srūvant jos alsavimą – ji šnopavo nešina nepatogiu žabų ryšuliu; mačiau ją pro savo pačios kvapo debesėlį ir sulaikiau ją, kad matyčiau geriau.

Ji pakėlė akis ir, pamačiusi, kad į ją žiūriu, sustojo.

Iškvėpiau.

Ore pakibo vanduo. Jis irgi sulaikė kvapą, mums žvelgiant vienai į kitą.

Mergina ištraukė ranką iš žabų ryšulio. Pamačiau, kad iškelia ją, suabejojau, bet irgi pakėliau delną.

– Maniau, tu šmėkla, – pasakė ji. Kalbėjo tyliai. Neužtikrintai.

– Ir aš taip maniau.

– Išgąsdinai mane. – Užsikėlė žabų ryšulį ant klubo ir pro rūką prisiartinio prie manęs. – Aš Tėja.

Atsitokėjau.

– Hanė.

Jai artinantis, tarp mūsų sklaidėsi migla. Jos veidas buvo apskritas, skruostai lygūs, o plaukai, išvydau, beveik balti, antakiai šviesesni už odą. Atrodė tarsi apibarstyta miltais, visai dailiai.

Miško tyloje jos žingsniai ant šakelių ir spyglių atrodė nesuvokiamai triukšmingi.

– O tai ne?

Ji ėjo, kol sustojo vos per ištiestą ranką nuo manęs. Mačiau, kad jos perregimos blakstienos supa tamsiai mėlynas akis. Bedugnio mėlio, žiemos mėlio.

– Kas ne?

Nuo medžio kaptelėjo lašas vandens ir nusirito man už apykaklės. Nuriedėjo nugara.

Ji nusišypsojo.